

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«ГРОДЗЕНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ»

КАФЕДРА ПОЛЬСКОЙ ФІЛАЛОГІІ

*160-годдзю з дня нараджэння
Элізы Ажэшкі прысвячаецца*

**ТВОРЧАСЦЬ ЭЛІЗЫ АЖЭШКІ
І БЕЛАРУСКАЯ КУЛЬТУРА**

Зборнік навуковых прац

Пад рэд. С.П.Мусіенкі

Гродна 2002

ELIZA ORZESZKOWA
(1841 – 1910)

INSTYTUCJA EDUKACJI
«UNIWERSYTET GRODZIŃSKI
IMIENIA JANKI KUPAŁY»

KATEDRA FILOLOGII POLSKIEJ

*Do 160-lecia z dnia urodzin
Elizy Orzeszkowej*

**TWÓRCZOŚĆ ELIZY ORZESZKOWEJ
I KULTURA BIAŁORUSKA**

Zbiór artykułów naukowych

Pod red. S.Musijenko

Grodno 2002

УДК 821.162.1 (091 Ажэшка)
ББК 83.3 (4П) 5-8 Ажэшка
Т28

Рэдакцыйная калегія: Святлана Мусіенка
Алена Білютэнка
Крысціна Булай
Станіслаў Янушкевіч
Ігар Жук

Рэцэнзенты: доктар філалагічных навук Святлана Ганчарова-
Грабоўская (Мінск);
доктар гуманітарных навук Францішак Грыцюк (Сядльцы).

Творчасць Элізы Ажэшкі і беларуская культура: 3б. навук.
Т28 прац / Пад рэд. С.П.Мусіенкі. – Гродна: ГрДУ, 2002. – 330 с.
ISBN 985-417-341-0

УДК 821.162.1 (091 Ажэшка)
ББК 83.3 (4П) 5-8 Ажэшка

ISBN 985-417-341-0

© Установа адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя Янкі Купалы», 2002

В образах женщин, между которыми оказываются героини Мициньского, находит своё отражение и тезис о двойственности мира, о вечной борьбе в нём добра и зла. Однако у Мициньского трактовка этих категорий отличается от общепринятой. Для него зло — это пассивность, добро — активность. В таком понимании образы жены Марка и Незнакомки (драма «Ночь») дополняют друг друга, а жена Шмидта и Тина («Князь Патёмкин») — это образы сходные, которые не могут дополнить друг друга и создать гармонию. Если Мициньский как начинающий драматург ещё верит в возможность гармонии и счастья, то Мициньский как зрелый художник такую вероятность отрицает.

Список литературы

1. Ł o c h E. *Kreacje postaci kobiet-matek w literaturze Młodej Polski* // Ł o c h E. *Wokół modernizmu. Studia o literaturze XIX i XX wieku*. — Lublin, 1996 (здесь и далее перевод с польского мой — Е. Н.).
2. L i n k n e r T. *Lucyferyczna kreacja bohatera «Nocy» T. Micińskiego* // L i n k n e r T. *Z Mare Tenebrarum na słoneczny Hel: w kręgu myśli bałtycko-pomorskiej T. Micińskiego*. — Gdańsk, 1987.
3. M i c i ń s k i T. *Noc* // M i c i ń s k i T. *Utwory dramatyczne*. Wybór i opracowanie T. Wróblewska. T.1. — Kraków, 1996.
4. M i c i ń s k i T. *Książ Patiomkin* // M i c i ń s k i T., op. cit.
5. W r ó b l e w s k a T. *Książ Patiomkin i antynomie rewolucji* // Dialog. — 1968. — Nr 3.
6. J a n u s z e w i c z M. *Twórczość dramatyczna Tadeusza Micińskiego*. — Zielona Góra, 1990.
7. R z e w u s k a E. *O dramaturgii Tadeusza Micińskiego*. — Wrocław, 1977.

УЛАДЗІМІР КАЯЛА

Гродна

Б. ДРУЦКІ-ПАДБЯРЭСКІ ЯК ПІСЬМЕННІК-САТЫРЫК

Імя Баляслава Друцкага-Падбярэскага — байкапісца, сатырыка і перакладчыка — у літаратуразнаўстве не сустракаецца. Пра аўтара невядома нічога. З неафіцыйных крыніц трапляюцца звесткі, што ён служыў адвакатам у Навагрудку, быў арыштаваны органамі НКУС, і пасля гэтага сляды яго назаўсёды губляюцца.

У 1926 годзе ў Вільні выйшла кніга паэта «Байкі / па Крылову і іншых/. З рысункамі». На тытульным лісце адзначана, што гэта «Сшыток 1», куды ўключаны 16 перакладаў, амаль усе з якіх крылоўскія. Ён жа аўтар «Падручніка беларуска-польскага слоўніка» (15000 беларускіх слоў гражданскай і лацінскай) пад рэд. В. Грышкевіча, выдадзенага ў Вільні ў 1929 г. У гэтай працы змешчаны і рэкламны дадатак з наступным запісам: «Таго ж аўтара: Выдрукавана і прадаецца: Байкі. Гумар. Сатыра (з ілюстрацыямі). 30 баек (уласныя і збеларушчаныя па Крылову і інш.) і 10 гумарыстычна-сатырычных вершаў. 64 стар. Цана 1.20». Пошукі гэтай кнігі, якая, мяркуючы па рэкламе, выйшла ў 1928 г., доўгі час заставаліся безвыніковымі. На нашу думку, аўтар хутчэй за ўсё быў арыштаваны за іншадумства, кніга канфіскавана і захоўваецца ў архівах КДБ. Але, дзякуючы дапамозе супрацоўнікаў Навагрудскага краязнаўчага музея, стала вядома, што экзэмпляр кнігі знаходзіцца ў Варшаўскай бібліятэцы, дзе мы і мелі магчымасць з ёй пазнаёміцца.

Кніга складаецца з двух раздзелаў. У раздзел «Байкі» трапілі найлепшыя пераклады Крылоўскіх баек з першага зборніка, а таксама яго ўласныя. У раздзел «Сатыра, гумар» увайшлі толькі ўласныя творы і пераклады з Ул. Сыракомлі.

У нас з'явілася магчымасць даследаваць літаратурную спадчыну Б. Друцкага-Падбярэскага, паразважаць аб ім як чалавеку, патрыёту свайго краю, асабе. Ці сапраўды Друцкі-Падбярэскі служыў адвакатам у Навагрудку?

Сумненні развеяліся, калі нам у рукі трапіла кніга Васіля Рагулі «Успаміны», якая і пацвердзіла, што такі чалавек існаваў. В. Рагуля — адзін з лідэраў беларускага нацыянальнага руху ў Польшчы, які абіраўся народам: адзін раз паслом, другі раз сенатарам у польскі Сойм. Ён успамінае, як першы раз яго кандыдатуру абмяркоўвалі ў навагрудскім камітэце па яго ж просьбе: «Назаўтра мы сабраліся ў кабінэце старшыні наваградскага камітэту — адваката Друцкага-Падбярэскага» [1, с. 16]. Гэта, на жаль, адзіная крыніца, дзе ўзгадваецца імя Друцкага-Падбярэскага і яго пасада. Але больш падрабязна пра пісьменніка расказала яго творчая спадчына. Ужо ў першым творы зборніка «Байкі. Гумар. Сатыра» — «Пчаліная лёгіка» — адчуваецца, што ўсе падставы ў НКУС зацікавіцца яго творчасцю і грамадскай дзейнасцю, несумненна, былі. Сюжэт байкі

адмыслы. Арол (пан) назірае на пчальніку за працай пчол (народа), і яго вельмі здзіўляе, што яны ў поце чала свайго працуюць нават не за «дзякуй», а без усякай «чэсці» і «славы». Але змораная пчолка бачыць сваю славу і «чэсьць» не ў падзяцы, а ў выніках працы: «Што мёд смакуе наш усім!» Аўтар даводзіць адразу дзве маралі: грамадскую і палітычную. Грамадская — прыняць логіку пчол і працаваць дружна ўсім, г. зн. і тым, хто працы баіцца — арол жа не пажадаў апынуцца ў скуры пчалы.

Эх! Каб у сям'і беларускай,
З добрай волі, ці з прымусу,
Лёгіку пчалы прынялі —
Працаваць усе дружна сталі!.. [2, с. 6].

Беларускі народ працавіты, але надта ж многа розных парзітаў на яго шыі, якіх таксама «з добрай волі, ці прымусу» трэба прыцягваць да працы. Палітычная — аўтар бачыць праблему сацыяльнай няроўнасці менавіта ў палітыцы ўладаў. Усялякіх «лідэраў» — начальнікаў развялося шмат, а карміць іх павінен народ. Б. Друцкі-Падбярэскі, каб не злаваць начальства, умела, па-майстэрску «ставіць кропку» і дае ім шанц адумацца.

Байкапісец спачувае простаму народу і ў сваёй творчасці адлюстроўвае яго інтарэсы. За свой народ заўсёды баліць душа пісьменніка-гуманіста. Мы пераконваемся ў гэтым, прачытаўшы байку «Даніна». Леў (цар) у старасці захацеў паспаць на мяккай пярыне, а не «недзе між камней», і просіць у свайго атачэння нямногага: «Хай кожны жменю шэрсці дасьць». Хорам паабяцаўшы выканаць просьбу ўладыкі, баяры на сваёй Радзе прыходзяць да іншай думкі:

«Хіба стары наш звар'яцеў?» —
Казалі ўсе. «Іш захацеў?»
Няма і спрэчкі: мы пушысты.
Аднак — ці-ж дань даюць міністры?
Нашто-ж бараны, оўцы, лані,
Народ ўсё створаны для дані?
Хоць шэрсць не надта іх прыгожа,
Ды на даніну будзе гожа! [2, с. 9-10].

І з авечак амаль не са скураю садралі шэрсць. Пярына зроблена, і самі яны не забыты, і цар задаволены. Дажжом паліліся чыны, медалі, ордэны. Хіба не праглядаецца тут палітычная падкладка? Тэрор і рэпрэсіі супраць народа ахапілі ўсю краіну. На 1927-1928 гг. якраз прыпадае прымусовая канфіскацыя збожжа ў сялян, што выклікала натуральны рост цэн на яго і істотнае змяншэнне сельскагаспадарчай вытворчасці. Але самым заўзятым выканаўцам — тыя ўзнагароды, пра якія гаварыў Б. Друцкі-Падбярэскі. Авечы народ без шэрсці, а ў баяраў «пасьцеляў лішкі завяліся...»:

Не толькі у звяроў, а між нас
Такі здаўна ужо парадак,
Што калі трэ'плаціць падатак
Мужык плаці дый увесь сказ! [2, с. 10]

Байка «Хвосцік» выкрывае такі распаўсюджаны заган тагачаснага жыцця, як пратэцыя. Леў выклікаў звяроў на сход і паабяцаў царскія падарункі першым, хто прыйдзе. «Быдлё» (народ), як заўсёды, застаўся «скрамненька» ззаду, але малое парасё змагло прабрацца па пратэцыі цёткі-свінні, трымаючыся за яе хвостік. Сатырык справядліва заўважае, што кар'ера многіх нікчэмных людзей у тым, што ім «хвосцік чыйсьці памагае».

Гэта тэма, дарэчы, прагучала ў творчасці амаль усіх байкапісцаў тае пары.

Відаць, у жыцці сатырыка не ўсё было гладка. Магчыма, яго творчасць выклікала гнеў і нянавіць тых, хто пазнаваў сябе ў яго творах. Не выпадкова ў байцы «Сабачы звычай» ён канстатуе, што ўсё ў гэтым жыцці «незнаёмае ды значнае» сустракаецца варожай брахнёй. Аднак у маралі аўтар прыходзіць да высновы, што не трэба звяртаць на такіх увагу — пабрэшуць і перастаюць.

Нешта падобнае гучыць і ў байцы «Хворы леў і асёл», цалкам пабудаванай на аснове байкі І. Крылова «Лісіца і Асёл». Аднак у беларускага майстра сатыра адрозніваецца ад крылоўскай. Калі І. Крылоў распавядае пра нікчэмных людзей, якія прыніжаюцца перад начальствам, але калі тыя «упадут с вышоты», дык абразыць іх першымі, то Друцкі-Падбярэскі ўзводзіць гэтую мараль да ўзроўня палітыкі. Тут гучаць словы «ўлада», «сіла», «боязь», «прад ім жывое ўсё ледзь

дыша...», «прад ім траслося, што жыло», — пэўна, так не скажаш пра звычайных чыноўнікаў. Тут можна меркаваць аб незадаволенасці палітыкай «бацькі народаў», які фактычна прыйшоў да ўлады ў 1922 г., пры жыцці Леніна вылузваўся са скуры, каб звярнуць на сябе ўвагу, ды толькі ў далейшым перамагло пачуццё бязмежнай велічы і самаўсхвалення. Сатырык даў сваю ацэнку палітычным падзеям напрыканцы 30-х гадоў, зведаўшы палітыку пераемніка Леніна. Друцкі-Падбярэскі бачыць несправядлівасць існуючага ладу, дзе не даб'ешся праўды, дзе чыноўнікі пакрываюць адзін аднаго. Так, у адной з баек сяляне вырашылі паскардзіцца рацэ, каб яна, як начальства, загадала ручаям не рабіць ім у час паводкі вялікай шкоды, але раптам убачылі ў ёй усе рэчы са сваіх падвор'яў, знесеныя сюды тымі ж ручаямі. Адсюль і горкі вывад аўтара:

Дарэмна праўды хто шукае
І справядлівасці ўзывае
Там,
Падуладнага дзе старшы пакрывае
І дзеліць ўсё з ім папалам!

(«Сяляне і рака») [2, с. 22].

Ці, скажам, хваліцца гарбуз перад дубам, што ён так хутка вырас. Аднак мудры дуб успрымае пахвальбу як іншую філасофію: «Як хутка гэтак вырас, так хутка і памрэш!» Так і кожнаму з нас:

Трэ'помніць праўду гэту,
Што чым хутчэй дабіўся «славы» чалавек —
Тым ён хутчэй і канец ў Лету!

(«Дуб і гарбуз») [2, с. 31].

Байкі Б. Друцкага-Падбярэскага б'юць па самых жывучых заганых чалавечага жыцця: недалёкіх у розуме чыноўніках («Прарок»), зазнайстве («Нос і ногі»), ліслінасці («Прошаны абед», «Індык»), несусветным глупстве і ўпартасці («Рада на ўпартых»), гультайстве («Млынар і куры»), прадажнасці суда і блаце («Прысуд») і г. д.

Але ў большай ступені жыццёвае крэда аўтара раскрываецца ў ягоных сатырычных і гумарыстычных вершах. Менавіта адсюль мы можам больш дакладна вылучыць палітыч-

ную і агульнаграмадзянскую пазіцыю пісьменніка і некаторыя факты біяграфіі: «Я многа аб чым марыў, — распавядае паэт у вершы «Ідэалы на Крэсах», — я хацеў дасягнуць вяршынь («аб «вышэйшым» лятуцеў»), але, на жаль, многага ў гэтым жыцці не «дапяў...». Я імкнуўся да высокіх ідэалаў, шукаў скарбу для душы, ніколі не «гнаўся за капіталам» і — чуць не стаў жабраком». У гэтым роздуме ўпершыню раскрываюцца мары і ідэалы сатырыка, яго светапогляд:

Крычэў я гучна аб свабодзе,
Урад чародны ганіць сьмеў...
Аб бедным сумаваў Народзе —
І... на Лукішках пасядзеў... [2, с. 51].

Як бачым, Б. Друцкі-Падбярэскі меў свой погляд на палітычнае развіццё Беларусі. Свабода для яго — найвышэйшая каштоўнасць. Ён смела крытыкуе кожны новы ўрад, які, на ягоную думку, не прынёс ніякага паляпшэння жыццёвага ўзроўня «беднага Народу», якога аўтар, гуманіст і патрыёт, не можа не паважаць, калі піша гэтае слова з вялікай літары. Вось за што было, відаць, яго першае зняволенне ў віленскай турме — на Лукішках.

Свабоду, роўнасць і брацтва пісьменнік лічыць законным правам усіх людзей. Але гэтая вера ў свабоду загінула ў адначасе, калі паэт аказаўся на «Крэсах» — так называла Польшча заходнебеларускія землі. Якраз у 1926 г. польскі ўрад узначаліў Юзаф Пілсудскі. Калі яшчэ ў 1919 г. ён абяцаў не ўмешвацца ў справы былога Вялікага княства Літоўскага і даць магчымасць самім вырашаць свой лёс, то ў 1926—1928 гг. яго палітыка рэзка змянілася. Палітычная апазіцыя была задушана, пачалася мэтанакіраваная паланізацыя насельніцтва Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны. «Свабода», «роўнасць», «брацтва», аб якіх так марыў Друцкі-Падбярэскі, адышлі ў небыццё, а сам паэт, як і ўсё насельніцтва Заходняй Беларусі, апынуўся на «Крэсах». Паэт, відаць, наогул расчараваўся ў жыцці, у сваіх надзеях на свабоду і роўнасць. Пра «брацтва» ўжо не магло быць і размовы. Парушаўся Закон, на які так спадзяваўся пісьменнік. І ўсё ж свой верш ён завяршае аптымістычна — мыццём у віленскай лазні, у яе гаспадара — нейкага Агрэста, каб пазбавіцца сумных думак і адмыцца ад усяго гэтага бруду:

І што-ж? Ура! Сярод Народу,
Туды памыцца што прыйшоў,
Братэрства, роўнасць і свабоду,
Свой ідэал — вось дзе знайшоў!.. [2, с. 51].

Згубіўшы ўсякае спадзяванне на незалежнасць Беларусі, расчараваўшыся ў жыцці, паэт-сатырык, па некаторай інфармацыі, стаў злоўжываць гарэлкай, а «свабоду» адчуў сярод звычайных людзей, сярод натоўпу, а не ў палітыцы.

На тое, што наваградскі байкапісец сапраўды расчараваўся ў жыцці, пралівае нейкае святло гумарыстычны верш «Ні богу свечка...». Перад намі раскрываецца душа паэта, поўная смутку і жалю да Бацькаўшчыны. Паэт, «грызці якога стала ліха», аніж не можа знайсці сабе месца ў гэтым жыцці і ідзе, «куды панеслі вочы, каб растрасці тугу і сум». Ён шукае выратавання ў старэнькай царкве: «Мо тут знайду прыпынак болю, Устане сум мяне грызці?» Але голас, быццам з неба, абвясчае яму, што ворагам царквы і тым, хто не шануе законаў веры, бы «быдлё», тут месца няма:

Панурыў голаў... Адышоў я...
Што-ж: узапраўду можа так?
Мо'па нябеснаму закону —
не чалавек я, а быдляр? [2, с. 52].

Але калі і чорт не прымае яго ў пекла на той падставе, што ён хрысціянін, аўтар ізноў наракае на сваю злую долю, але з гумарам заўважае:

Напрасна толькі я мыкаўся!
Ні ў рай, ні ў пекла мне нельга...
Ні Богу свечка аказаўся,
Ані для чорта качарга! [2, с. 53]

Як бачым, і ў цяжкім становішчы гумар для Б. Друцкага-Падбярэскага —выратавальная крыніца ад душэўнага болю і суму.

Паэт-сатырык нават хваравіта ўспрымае сучаснае яму жыццё. Ён шукае ідэалаў і аніж іх не знаходзіць. Назіранні за народным жыццём у вершы «Сучаснае» не даюць яму падставаў для вяселля:

Дужы гне ў дугу слабога;
Бедняку няма як жыць;

Хоча больш, хто мае многа;
Дурань пнецца мудрым быць...

У «збаўцы люду» пралазяць шарлатаны і пустазвоны, мана стала законам, угору ідуць толькі шэльмы, няма гонару і сумлення ў сённяяшняга пакалення. Адсюль і заканамерны вывад:

Глупства ўсё, патрэбы «духа»
І жыцця «святаяць цель»,
Ідэал — патрэбы бруха,
Бог — дубіна ды рубель!.. [2, с. 54].

Таму прэч ідэалы і нейкае «духоўнае» жыццё! Чалавека хіба што можа зразумець галодны сабака, атрымаўшы ад яго непатрэбную кастку. А выратуеш прыяцеля — атрымаеш пазней чорную няўдзячнасць. Усё ў гэтым свеце перакулілася: «Быдлё — сустрэнеш у чалавеку. А чалавечнасць — у бедным псе!» («Чалавек і сабака»).

Ва ўсе часы сатыра моцная тым, што адлюстроўвае не прыватныя, а тыповыя з’явы. Тыя негатыўныя моманты з жыцця беларускага грамадства, якія адлюстравалі Б. Друцкі-Падбярэскі, адносяцца якраз да такіх тыповых з’яў. Такім чынам, творчасць беларускага сатырыка патрабуе ад даследчыкаў той увагі, якую ён павінен быў заслужана атрымаць.

Спіс літаратуры

1. Рагуля В. *Успаміны*. — Мн., 1993.
2. Друцкі-Падбярэскі Б. *Байкі. Гумар. Сатыра*. — Вільня, 1928.

ОЛЬГА ЦИХУН

Гродно

МОТИВ ЗЕРКАЛА В РОМАНЕ «ОДЕРЖИМЫЕ» В. ГОМБРОВИЧА

Роман «Одержимые» Витольда Гомбровича долгое время считался незаслуженно забытым. Судьба «Одержимых» наиболее любопытна и загадочна по сравнению с другими произведениями автора. Роман публиковался в отрывках в 1939 г. параллельно в ежедневных газетах «Kurier Czerwony» и

ЗМЕСТ

<i>Ад рэдкалегіі.....</i>	5
<i>Маскевіч Сяргей</i> Прывітальнае слова.....	7
<i>Maszkiewicz Mariusz</i> Przemowa powitalna.....	8
Частка I. У эстэтычнай прасторы Элізы Ажэшкі	
<i>Хорев Вуктор</i> Варшавскі позітывізм в оцэнке рускай крытыкі XIX-начала XX вв.....	10
<i>Bachórz Józef</i> O antroponomii w <i>Nad Niemnem</i> Elizy Orzeszkowej.....	18
<i>Lizisowa Maria Teresa</i> Kategoria czasu w <i>Gloria victis</i>	29
<i>Мусіенка Святлана</i> Беларускія матывы ў кантэксте дзейнасці і творчасці Элізы Ажэшкі.....	36
<i>Lisowski Zbigniew</i> Portrety « <i>Melancholików</i> » Elizy Orzeszkowej.....	49
<i>Bursztyńska Halina</i> « <i>Zamknęła się księga pracy...</i> » O Elizie Orzeszkowej dopełnienie.....	73
<i>Білютенко Елена</i> Тема наднеманскай деревні в романа Элізы Ожешко « <i>Дзюрдзи</i> ».....	81
<i>Яніцкі Міхаіл</i> Гендэрны аспект у апавесці Э. Ажэшкі « <i>Нізіны</i> ».....	91
<i>Pawlukiewicz Alina</i> Zapóżycznienia białoruskie w powieści E. Orzeszkowej « <i>Dziurdziowie</i> ».....	96
<i>Szewcowa Oksana</i> Nazwy własne w powieści Elizy Orzeszkowej « <i>Cham</i> ».....	104

<i>Renikowa Wanda</i>	
Orzeszkowa i teatr.....	110
<i>Rachwałowa Maria</i>	
Wartościowanie <i>wiedzy</i> w powieści « <i>Meir Ezofowicz</i> »	
E.Orzeszkowej.....	116
<i>Смаль Валянцін</i>	
Вобразы юнакоў у апавяданнях Э.Ажэшкі.....	121
<i>Chlistowska Irena</i>	
Maria Dąbrowska o Elizie Orzeszkowej (na podstawie « <i>Dzienników</i> »).	
.....	125
<i>Garncarek Piotr</i>	
Dlaczego Orzeszkowa? Z perspektywy polskiej tradycji literackiej i promocji naszej kultury artystycznej.....	131
Частка II. <i>Эліза Ажэшка і беларуская культура</i>	
<i>Szcześniak Krystyna</i>	
Zielnik nadniemeński — <i>lekarowanie i wiedźmarowanie</i>	136
<i>Пяткевіч Аляксей</i>	
Эліза Ажэшка і беларуская культура XIX-пачатку XX стагоддзя.....	147
<i>Петрушкевіч Ала</i>	
Эліза Ажэшка і Людвіка Сівіцкая — збіральніцы народных скарбаў.....	152
<i>Kryszyń Teresa</i>	
Młodzież przełomu tysiąclecia i Eliza Orzeszkowa.....	158
Частка III. <i>Сучасная навука — у гонар Элізы Ажэшкі</i>	
<i>Ленешаў Іван</i>	
Сінтаксічна абумоўленае значэнне слоў.....	166
<i>Lizisowa Maria Teresa</i>	
Czas przyszły dokonany w Statutach litewskich.....	171

<i>Bulaj Krystyna</i>	
Słownictwo archiwaliów Grodzieńszczyzny XVII-XVIII wieku (do problemu zapożyczeń).....	174
<i>Лебядзевіч Дзмітрый</i>	
Гарацый у замежнай і беларускай літаратуры.....	181
<i>Карцюк Инга</i>	
К выходу учебника-хрестоматии «История польской литературы».....	188
<i>Zaleska Tatiana</i>	
Korespondencja S.Trembeckiego i A.Naruszewicza jako dokument polityczny i historyczny.....	193
<i>Брусевіч Анатоль</i>	
Гераічныя традыцыі беларускага фальклору ў творчасці Адама Міцкевіча.....	200
<i>Неленко Елена</i>	
Женские образы в произведениях Тадэуша Мициньского (на примере пьес «Ночь» и «Князь Патёмкин»).....	206
<i>Каяла Уладзімір</i>	
Б.Друцкі-Падбярэскі як пісьменнік-сатырык.....	213
<i>Цихун Ольга</i>	
Мотив зеркала в романе «Одержимые» В.Гомбровича.....	220
<i>Гончарова-Грабовская Светлана</i>	
Жанровая модификация трагикомедии в русской драматургии конца XX века.....	226
<i>Шмурей Светлана</i>	
Жанр микроромана в польской литературе (на примере творчества Яцека Бохеньского).....	238
<i>Trofitimiec Swietlana</i>	
Przyimek «z» w języku polskim i jego odpowiedniki w językach białoruskim a rosyjskim	247

<i>Жук Ігар</i>	
Аб варыятыўнасці чыннікаў нацыянальнай традыцыі (з назіранняў над рытмавым станам беларускай прозы пачатку XX стагоддзя).....	268
<i>Паньков Евгений</i>	
Жанр эссе в польской литературе: история и современность.....	276
<i>Полторак Оксана</i>	
Проблема борьбы за власть в политическом романе Ю.Кадена-Бандровского «Генерал Барч».....	282
<i>Dobrowolska Danuta</i>	
Polska powieść postmodernistyczna w świetle genologii.....	286
<i>Мурзич Люся</i>	
«Пророчества» К.Мережковского, А.Эльснера и С.Соломина.....	304
<i>Мальшева Ольга, Литвин Наталья</i>	
Межкультурная коммуникация при обучении иностранным языкам.....	310
<i>Истомин Виктор</i>	
Взаимодействие языка и культуры в условиях межнационального общения.....	313
<i>Садоўская Алена</i>	
Фразеалагізмы ў сказе.....	321

Навуковае выданне

**ТВОРЧАСЦЬ ЭЛІЗЫ АЖЭШКІ
І БЕЛАРУСКАЯ КУЛЬТУРА**

Зборнік навуковых прац

Рэдактар Н.П.Дудко
Камп'ютарная вёрстка: В.І.Карасік

Здадзена ў набор 21.01.2002. Падпісана да друку 15.04.2002.
Фармат 60x84/16. Папера афсетная №1.
Друк афсетны. Гарнітура Таймс.
Ум.друк.арк. 19,14. Ул.-выд.арк. 18,15. Тыраж 150 экз. Заказ

Установа адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны
універсітэт імя Янкі Купалы».
ЛВ №96 ад 02.12.97. Вул. Ажэшкі, 22, 230023, Гродна.

Надрукавана на тэхніцы выдавецкага аддзела
Установы адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны
універсітэт імя Янкі Купалы».
ЛП №111 ад 29.12.97. Вул. Ажэшкі, 22, 230023, Гродна.